Z KONFERENCÍ

6 SKORUNKA D.: ČESKÁ VÝPRAVA NA KONFERENCI EAPM VE FLORENCII 2026

DAVID SKORUNKA[1], ADÉLA HOLMANOVÁ[2], MARTIN SEIFERT[3]: PSYCHOSOMATIKA PO ITALSKU: *REPORTÁŽ Z 13. KONFERENCE EVROPSKÉ ASOCIACE PSYCHOSOMATICKÉ MEDICÍNY (EAPM)*

APERITIVO

V rámci tradice odborných reportáží přinášíme zprávu o 13. vědecké konferenci Evropské asociace psychosomatické medicíny (EAPM). Tentokrát dokonce v podobě rozšířeného spoluautorství. Letošní EAPM konference se konala ve Florencii, 16. – 19. června, v prostorách *Conference Centre Nuovo Ingressi di Careggi*, jež je součástí fakultní nemocnice. Záštitu konferenci poskytla *Universita Degli Studi Firenze*, již zastupovala spolu s dalšími kolegy/kolegyněmi prof. Fiammetta

* 1. Ústav preventivního lékařství, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Univerzita Karlova v Praze; skor@lfhk.cuni.cz
2. Oblastní nemocnice Kolín, a.s. nemocnice Středočeského kraje
3. Kabinet praktického lékařství, 3. Lékařská fakulta, Univerzita Karlova, Praha

Cosci. Ta v náročné roli prezidentky konference, samozřejmě ve spolupráci s organizující agenturou, nesla na svých bedrech největší díl odpovědnosti. Však ji také bylo možné vidět buď na podiu, jak zahajuje konferenci a uvádí hosty, nebo s telefonem v ruce, jak řeší mnohé předvídatelné i nečekané patálie, které s takovou velkou akcí nevyhnutelně souvisí. Hlavní motto konference znělo: Zdraví; mnohovrstevnatý psychosomatický koncept (*Health; A Multifaceted Psychosomatic Concept)*.

Mezinárodní setkání navštívilo 633 účastníků ze 44 zemí a 5 kontinentů. EAPM konference tak už poněkolikáté přesáhla evropskou hranici vědecké události v psychosomatické medicíně. Nejvyšší počet účastníků poněkud překvapivě dorazil ze Spojených států amerických. Hojné zastoupení měli kolegové z Itálie, Německa, Francie, Velké Británie, ale také z Kanady, Izraele, Austrálie a Nového Zélandu. Na konferenci se objevili kolegové a kolegyně z několika asijských zemí, například Japonska, Tajvanu a Číny. A samozřejmě přicestovali zástupci zemí Jižní Ameriky, včetně věrných „psychosomáků" z Chile. Za zmínku stojí také zatím největší česká účast; ve Florencii se na konferenci potkalo 6 kolegů/kolegyň, z nichž někteří vystoupili aktivně[1]. Jeden z autorů tohoto textu (MS) vystoupil s příspěvkem *„Role of the General Practitioner in Persistent Somatic Symptoms: A Reflexive Thematic Analysis of Patients´Perceptions, Experiences, and Expectations"*. Další z autorů (DS) prezentoval případovou studii *„A Journey to Psychosomatic Health; The Patient´s and the Therapist´s Experience"*. O této zkušenosti se ještě později v textu zmíníme.

Program se skládal z různých forem: 1 před-konferenční intenzivní kurz; 4 před-konferenční speciálně zaměřené workshopy tzv. *Masterclasses*, 5 plenárních přednášek, 38 sympozií, 4 případové studie, 32 tematicky zaměřených bloků, 10 workshopů. A samozřejmě prezentace posterů *(poster sessions*). V bohatém programu převažovala výzkumná a koncepční sdělení, nicméně oproti předchozím letům měla mnohá sdělení jasný význam a aplikační dosah i pro klinickou praxi v různých klinických specializacích, s větším či menším důrazem na psychosomatickou perspektivu založenou na bio-psycho-sociálním modelu zdraví, nemoci a léčby.

Během konference došlo také na setkání

výboru EAPM a národních ambasadorů, nebo v našem případě jejich zástupců (AH). Diskuse v kruhu reprezentantů

[1] Na konferenci aktivně také vystoupili kolegyně: Mgr. Veronika Cibulcová, Ph.D. (Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita); Mgr. Vera Kristýna Jandačová, Ph.D. (Lékařská fakulta, Ostravská univerzita); Mgr. Veronika Uhrová (Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita).

jednotlivých zemí nám opakovaně ukazují, že existence samostatné společnosti pro psychosomatickou medicínu – navíc mezioborově zaměřené – není v evropském ani světovém měřítku samozřejmostí. V mnoha zemích je psychosomatický přístup stále rozvíjen především díky nadšení jednotlivců, nejčastěji konziliárních nemocničních psychiatrů, a jen zřídka je pevnou součástí zdravotnického systému. Přestože v řadě států pozorujeme významný rozvoj psychosomatického výzkumu, klinická praxe za ním často zaostává. Podobně jako v České republice se i zahraniční kolegové potýkají s nedostatkem psychiatrů, rostoucí poptávkou po péči, obtížnou implementací bio-psycho-sociálního modelu do zdravotnických systémů i hledáním jasné profesní identity psychosomatických specialistů.

Antipasti

Oproti předchozím EAPM konferencím zahrnovala ta letošní „toskánská“ nový prvek. Tradičnímu programu předcházel poprvé předkonferenční kurz s názvem „*A Primer in Psychosomatic Research*“. Ten byl cílený na nováčky v psychosomatické medicíně a na výzkumníky v raných fázích jejich profesní dráhy. Kurzu se účastnilo okolo dvaceti převážně, ale nejen mladých lékařů, psychologů, fyzioterapeutů, manažerů ve zdravotnictví, zdravotní sestry a také jedna dánská studentka z českými kořeny po tatínkovi. Kurz uvedli současný prezident EAPM prof. Michael Sharpe z *University of Oxford* a prof. Wolfgang Söllner z *University of Nürnberg*. Seznámili účastníky kurzu s obecným úvodem do psychosomatické medicíny a její historií. Došlo i na povídání o klinických podobách psychosomatické medicíny v různých zemích. Následoval přehled výzkumných metod/přístupů a jejich vhodnost pro psychosomatickou medicínu, jehož se ujaly prof. Charlotte Rask z univerzity v dánském Århusu a prof. Judith Rosmalen z *University of Groningen*.

Mnohé účastníky kurzu zaujala například metoda SCED (*Single Case Experimental Design*), která v hierarchii důkazů mezi výzkumnými metodami v rámci *evidence-based medicine* zaujímá třetí místo hned za randomizovanými kontrolovanými dvojitě zaslepenými studiemi (RCT) a metaanalýzami. Kromě přednášení zahrnoval kurz také interaktivní práci. Po úvodních prezentacích se účastníci rozdělili do menších skupin a měli za úkol zformulovat výzkumné otázky k zadanému problému a vybrat vhodnou výzkumnou metodu. O facilitaci práce v menších skupinách se postarali pozorné kolegyně Karen Hansen Kallesøe z Univerzity v Århusu a Jane Walker z *University of Oxford*. Pro někoho mohla být nejzajímavější poslední část kurzu věnovaná komunikaci s pacienty a jejich rodinami o výzkumu v oblasti psychosomatické medicíny.

Dalším formou sdílení zkušeností a poznatků před hlavním programem konference představovaly tzv. *Masterclasses*, neboli intenzivní jeden a půl hodinové placené workshopy s experty z různých zemí. Některé dle názvů podněcovaly

zvědavost v kombinaci s touhou se některého z nich zúčastnit. Například prof. Mats Lekander ze Švédska nabízel workshop s názvem „*Making healthy people sick to make sick people healthy*“, prof. Lene Vase Toft z Dánska svůj workshop zaměřil na „*Mind – body interactions through the lens of placebo and nocebo effects*“. A později oceněný Omer van den Bergh z Belgie se zaměřil na „*Predictive processing and somatic symptoms*“. Jistou nevýhodou těchto „mistrovských hodin“ byla kromě platby také nutnost registrace s dostatečným předstihem. To bohužel vedlo k drobným zmatkům, neboť některé workshopy byly těsně před konferencí údajně naplněné, aby na poslední chvíli někteří zájemci překvapeně zjistili, že pár volných míst přeci jen zbylo. To je ale jediná drobná vada na kráse takřka stoprocentně spolehlivé organizace konference v italském podání.

Primi piatti

Zlatým hřebem programu konferencí, samozřejmě kromě společenského setkání u slavnostní večeře v závěru akce, jsou plenární přednášky zvaných hostů (*plenary sessions*). Nejinak tomu bylo i ve Florencii, kde měli účastníci příležitost vyslechnout zajímavá sdělení zkušených kliniků a/nebo výzkumníků. Podívejme se zblízka na tři vybrané plenární přednášky.

První den se plenární přednášky ujala prof. Rosa Molina, psychiatrička a neurovědkyně z *University Hospital Clinico San Carlos* v Madridu. Téma přednášky – „*Scrolling ourselves sick; the psychosomatic price of social media*“. Vskutku aktuální téma, vezmeme-li v potaz globální znepokojení nad negativním vlivem sociálních médií na duševní zdraví dětí a dospívajících a snahy vlád různých zemí zvolit vhodnou formu regulace. Co jsme se z přednášky dozvěděli? Mocný a všudypřítomný vliv informačních technologií a sociálních médií na naše životy a zdraví je neoddiskutovatelný. Jak vtipně a zároveň znepokojivě uvedla přednášející na jednom ze svých slidů, pacient si nás už před návštěvou vygooglil a velmi pravděpodobně důvěřuje více TikToku než našemu klinickému úsudku. Díky rozsáhlému výzkumu dnes lépe rozumíme tomu, jak užívání sociálních médií působí na vývoj dětí a dospívajících, na naše emoce, utváření identity a duševní zdraví. Nicméně, tázala se sugestivně přednášející, přizpůsobili jsme tomu všichni naše klinické praxe?

Informační technologie již několik let přetvářejí způsoby, jakými se manifestuje naše subjektivita. Příznaky už nejsou jen prožívané, jsou též naučené srze interakce ve virtuálním prostoru. Sociální média vedou ke vzniku nových forem psychického distresu. Objevují se nové nosologické kategorie např. nomofobie, e-ludopatie, kyberchondrie, digitální ortorexie, FOMO a digitální narcismus. Naše jáství je neustále vystavováno standardům, výkonům, identitám a vyprávěním globálního posluchačstva. To by bylo divu, kdyby to nezanechalo následky, např. v podobě nárůstu úzkostných a

depresivních poruch u dětí a dospívajících. Ale co s tím? Několik posledních měsíců sledujeme v přímém přenosu přibývání zákazů a regulací v jedné zemi za druhou. Ale je to ta pravá nebo dostatečná odpověď na znepokojivý trend? Nebylo by na místě vyvíjet větší tlak na příslušníky tzv. *tech bro oligarchy*, aby jejich produkty nepředstavovaly pro děti a dospívající nejrůznější, dnes již dobře známá rizika? Optat se přednášející nebylo možné, neboť po přednášce bohužel nebyl prostor pro diskusi. Což je druhá ojedinělá výtka směrem k organizátorům.

Další zajímavou plenární přednášku prezentovala prof. Lene Vase Toft, působící na Oddělení psychologie a behaviorálních věd na univerzitě v dánském Århusu. Toto místo je už více než dvě dekády s mírnou nadsázkou Mekkou výzkumu a klinické praxe zaměřené na funkční somatické poruchy. Přednáška měla název „*What two decades of placebo and nocebo research reveal about mind – body interactions*“. Prof. Vase Toft v ní poskytla přehled výzkumných zjištění týkajících se mechanismů působení fenoménu placeba a jeho využití v rámci léčby konkrétních onemocnění (např. Parkinsonova choroba, deprese, chronická bolest). Ukazuje se, že míra efektu placeba významně závisí na kontextu. Například v běžných klinických studiích je efekt placeba nízký, zatímco v experimentálních studiích zaměřených na různé mechanismy je efekt placeba až pětkrát silnější. Oproti minulosti dnes víme, že placebo není předstíranou léčbou, ale komplexním psychoneurobiologickým fenoménem/procesem. Ten zahrnuje různé roviny: a) psychologickou (očekávání, motivace, emoce, zkušenost s předchozí léčbou); b) neurobiologickou (změny v prefrontálním kortextu, aktivace opioidních, dopaminergních a endokanabinoidních neurostransmiterových systémů); c) komunikační/interakční (terapeutický vztah zahrnující zprostředkování naděje a umožňující spolurozhodování o léčbě). Některá z uvedených zjištění mohla připomenout Bruce Wampolda, legendu psychoterapeutického výzkumu, autora modelu obecných faktorů (*common factors model*), jehož práce jsou pro psychosomatickou medicínu více než relevantní, a přesto o nich není vždy dostatečné povědomí.

Autorkou třetí vybrané plenární přednášky, o níž zde budeme referovat, byla Mina Fazel z Psychiatrické kliniky na *University of Oxford*. Mina Fazel je profesorkou v oboru dětské a adolescentní psychiatrie. Hlavním zaměřením její výzkumné a klinické práce je transformace služeb v systému péče o duševní zdraví dětí a dospívajících s důrazem na jejich kvalitu a dostupnost. V první části přednášky se autorka zamýšlela nad tím, jaké faktory/bariéry ovlivňují u dospívajících vyhledání a nalezení potřebné odborné péče. Klíčovým faktorem je kromě dostupnosti především důvěra, což je faktor, jež zásadně ovlivňují odborníci a prostředí, ve kterém své služby provozují. Jak poznamenala prof. Fazel: „Naši pacienti se nevyhýbají našim službám a neskrývají důležité informace, jen reagují racionálně na prostředí a služby, které poskytujeme“. Jednou ze zásadních otázek při práci s dospívajícími ve zdravotnictví je jakou míru samostatného rozhodování v procesu léčby/péče mohou sami mít a jakou roli v tomto procesu hrají

jejich rodiče. Jde o dobře známé etické dilema spočívající v hledání rovnováhy mezi dospělou/rodičovskou autoritou a autonomií dospívajícího.

Prof. Fazel podporuje integraci služeb v rámci péče o duševní zdraví ve školním prostředí (*school-based interventions*). Je autorkou rozsáhlého průzkumu *The Oxwell Student Survey*, o němž referovala v druhé části svého příspěvku. Cílovou skupinou bylo více jak 130.000 studentů napříč Anglií. Výzkumníky zajímalo, jak jsou studenti na tom se svou duševní pohodou (*well-being*) a tělesným zdravím, zdali vyhledávají různé formy služeb/péče, co jim to usnadňuje, případně jim v tom brání a jaké jsou v tomto ohledu jejich potřeby/preference. Shrnutí výsledků rozsáhlého výzkumu by přesahovalo rozpětí tohoto textu, ale jsou dohledatelné. Zmíníme alespoň znepokojivé zjištění, že významná část souboru britských dospívajících se cítí osaměle, trpí nejrůznějšími chronickými zdravotními problémy, vykazuje známky poruch autistického spektra a má různé projevy poruch příjmu potravy.

Významnou součástí „hlavních chodů“ programu konference je také pravidelné ocenění osobností, které dlouhodobě přispívají k rozvoji psychosomatického výzkumu. Letošní cenu Alison Creed za výzkum převzal prof. Omer Van den Bergh, klinický a experimentální psycholog z univerzity v Leuvenu. Profesor Van den Bergh se dlouhodobě věnuje výzkumu toho, jak mozek vnímá a interpretuje tělesné signály. Jeho práce se zaměřují například na vliv stresu na dýchání. V experimentech využívajících inhalaci vzduchu obohaceného oxidem uhličitým ukazuje, jak snadno se dýchání může naučit reagovat na stresové podněty a jak rychle organismus spouští naučenou hyperventilační reakci. Jeho výzkumy vycházejí z teorie prediktivního kódování, podle níž mozek neustále vytváří očekávání na základě předchozích zkušeností a tato očekávání následně ovlivňují interpretaci tělesných vjemů. Při slavnostním převzetí ceny hovořil nejen o své celoživotní vášni pro výzkum, ale také o obavách, že současná věda někdy ztrácí prostor pro osobní zvídavost a hledání odpovědí na skutečně zásadní otázky.

SECONDI PIATTI

Nejrozsáhlejší část programu konference tvořila ústní sdělení (*Oral sessions*) a tematicky zaměřená sympozia, taktéž prezentovaná ústně ovšem někdy v netradičním, spíše diskusním formátu, na rozdíl od klasické monologicky vedené prezentace. Tematická šíře jednotlivých sdělení se zdála ještě rozsáhlejší než na předchozích EAPM konferencích. Může to být důkaz narůstajícího zájmu o konference EAPM napříč obory, ale také vývojem poznání a důsledky některých trendů pozdně moderní společnosti, pro které je bio-psycho-sociální model vhodný, Důkladné reprezentativní referování o mnoha rozmanitých sděleních pro čtenáře *Psychosomu* by vyžadovalo koordinovanou spolupráci mnohem početnější skupiny českých účastníků. Proto v následující tabulce uvádíme vybraná odborná témata, která byla v různých formách na konferenci zastoupena.

Vybrané příklady bloků ústních sdělení ***(Oral sessions)***	**Vybrané příklady tématicky zaměřených sympozií *(Symposia)***
Různé modely péče	Problematika funkčních příznaků (poruch)
Zkušenost chronické bolesti	Truchlení a protrahovaný smutek
Problematika transplantací	Problematika chronické bolesti
Interpersonální témata v psychosomatické medicíně	Psychodynamické přístupy v konzultační psychiatrii
Psychopatologie a duševní zdraví + sebevražednost v populaci	Politika a poskytování zdravotní péče
Dětství a dospívání; role rodičů ve vztahu ke zdraví jejich potomků	Supervize v systému zdravotní péče zaměřené na somatická onemocnění
Únavový syndrom a fibromyalgie v různých klinických kontextech	Politika a poskytování zdravotní péče
Psychosomatické profily u gastrointestinálních chorob	Úzkost týkající se zdraví v průběhu vývoje jedince
Pohlaví a gender v psychosomatické medicíně	Posttraumatický růst u závažných onemocnění

Ještě bychom neměli zapomenout na dva formáty sdělení, na případovou studii a workshop. Tím vzácnějším je případová studie (*Clinical Case Study Presentation*). Jde o formát, který se v programu EAPM konferencí pravidelně vyskytuje pouze čtyřikrát až šestkrát. Podle organizátorů je prý o tento formát

velký zájem, takže proces výběru z mnoha přihlášených zájemců bývá poměrně přísný. Jeden ze spoluautorů textu (DS) letos patřil mezi vyvolené a mohl tak prezentovat proces své terapeutické práce před mezinárodním publikem. To není žádné troubení na vlastní trumpetu, jak zní překlad krásného anglického idiomu pro vychloubání. Jde totiž o zážitek, který stojí za sdílení a inspiraci pro české psychosomatické konference. Prezentace případové studie se neodehrává v hlavní aule a návštěvnost ani zdaleka nelze srovnávat s těmi hlavními příspěvky. Na druhou stranu má tento formát štědrou časovou dotaci 75 minut. Nejprve hovoří 40–45 minut přednášející, poté přebírá slovo moderátor, v našem případě prof. Friedrich Stiefel, psychiatr a psychoanalytik z fakultní nemocnice v Lausanne. Ten podrobí prezentovanou případovou studii svému kritickému rozboru. Připraví tím pole pro diskusi, do níž jsou zahrnuti posluchači. Kdo zažil něco vzdáleně podobného v českém lékařském prostředí, mohl v roli prezentujícího zažívat výraznou anticipační úzkost. Ale prof. Stifel neměl potřebu opájet se kritikou a tlačit svou expertizu do popředí. Jeho komentáře byly v dobrém slova smyslu psychoanalyticky zaujaté, vhodně doplňující a pro přednášejícího povzbuzující. Přátelským tónem nakazil ostatní účastníky, takže celá záležitost vyvrcholila velmi živou diskusí a pozitivní odezvou. Opravdu obohacující zážitek.

Co se týče workshopů, jednoho ze spoluautorů textu (MS) zaujal ten s názvem *„Literary elements for the psychosomatic clinician: how to weave story, proverb, and metaphor into your bedside psychotherapy toolkit“*, který vedl tým z USA. Američtí kolegové se pokusili objasnit potenciál vyprávění příběhů vlastních i cizích a naslouchání vyprávějícímu u (nejen) kriticky nemocných a těžce traumatizovaných pacientů. Každý ze tří facilitátorů a jedné facilitátorky začal své sdělení vyprávěním příběhu svých rodičů či prarodičů, jež se vyznačoval něčím hrdinským a končil narozením přednášející(ho). Toto tradiční narativní pojetí doplňovaly posléze neurovědně odborné vhledy do možných způsobů studia a nahlížení efektů vyprávění. Mluvilo se o funkční konektivitě mozku, o tzv. *default mode network,* o neuronálních sítích zpracovávajících jazyk, řeč, tvoření významů a porozumění. Došlo i na synchronizaci mozkových vln vyprávějícího a naslouchajícího, na regulaci stresové HPA osy (hypothalamus-hypofýza-nadledvinky), snižování hladiny kortizolu a vyplavování oxytocinu. Dle výzkumů se zdá, že tyto efekty nejsou vázané jen na sociální kontakt, ale také na vnímání narativu samotného.

Tým z USA ještě představil spirálu cesty hrdiny jako cestu nemocí, ze které může člověk vyjít zranitelný, ale vnitřně odolnější a moudřejší, s novými životními hodnotami. Významnou roli mentora, kterého hrdina potkává na své cestě plné boje, může hrát právě jeho lékař. Někomu mohla tato část připomenout tisíc tváří a

cest hrdiny, jak o tom kdysi psal Joseph Campbell. Ale na toho autoři workshopu neodkazovali. Místo toho zakončili své představení citátem významné americké spisovatelky Ursuly K. Le Guinn: „*The unexpected is what makes life possible.*“ A přitom vůbec netušili, že v publiku sedí znalec jejího díla, který si pamatoval, že citát z její knihy *Left hand of darkness,* vydané v roce 1969, zní správně takto: „*The only thing that makes life possible is permanent, intolerable uncertainty: not knowing what comes next.*“

Dolce

Místo konání jakékoli konference patří spolu s výběrem hlavních přednášejících a sestavení atraktivního programu mezi hlavní faktory, které ovlivňují návštěvnost dané akce. V případě volby toskánské perly pro letošní EAPM konferenci šlo bezpochyby o sázku na jistotu. Konferenční program byl sám o sobě dostatečně širokospektrý, aby uspokojil náročného účastníka takřka jakéhokoli odborného zaměření. Přesto se můžeme domnívat, že mnohé z 633 účastníků přilákala právě Florencie.

A není se čemu divit, kolébka renesance má co nabídnout. Jedno z nejnavštěvovanějších měst Evropy se pyšní rozmanitými historickými skvosty s převahou renesančního a gotického stylu. Přitom není nutné se kochat památkami jen v centru. Přejdeme-li řeku Arno přes slavný *Ponte Vecchio*, Most zlatníků, objevíme nejen klidnější a o nic méně zajímavější čtvrť *Santo Spirito* s několika vyhlášenými restauracemi. A pak také rozsáhlé zahrady s několika úchvatnými výhledy na architektonické dominanty města. K tomu připočtěme

gastronomický věhlas celého Toskánska a některé florentské speciality: *bistecca alla Fiorentina, pappardelle al cinghiale* nebo *ribollita*. Pochopitelně nesmíme zapomenout na *gelato*. Někteří gurmáni tvrdí, že nejlepší zmrzlinu ochutnali právě ve Florencii, přestože prvotřídní kvalitou této pro Italy celoroční pochutiny je dobře známý celý apeninský poloostrov. Jenom je potřeba být obezřetný. Spolu s masovým cestovním ruchem, o kterém se ještě zmíníme, se zejména v centru města rozmnožili zmrzlinárny, v nichž místní podnikatelé nabízející sotva průměrné produkty naivnějším turistům pořádně provětrají peněženku.

Organizátoři EAPM konference si atraktivity Florencie a toskánského okolí byli dobře vědomi, takže jako doplňující prvky programu nabídli na webovských stránkách konference doplňující poznávací prvky jako návštěvy několika galerií včetně věhlasné *Galleria degli Uffizi*, prohlídky nejzajímavějších historických míst s průvodcem, či výlety do okolí. Závěrečná večeře se nekonala v prostorách univerzitní nemocnice, kde probíhaly přednášky, ale v *Il Giardino Orto-Botanico* nedalo centra města. Klidná oáza stranou městského ruchu poskytla úlevný stín uprostřed vlny veder, které zachvátily v době konání konference velkou část jihozápadní Evropy. Zde kromě ochutnávání místních specialit probíhaly intenzivní společenské interakce, odborná diplomacie i prostá setkání mezi dříve spřátelenými kolegy. V uvolněné atmosféře zde došlo mimo jiné na rozhovor jednoho z autorů tohoto textu (DS) s prezidentem EAPM, Michaelem Sharpem. Pan prezident se s lišáckým úsměvem optal naší maličkosti, kdy se bude konat EAPM konference v Praze. Po vykreslení našich lokálních specifik chápavě pokýval hlavou, ale oba jsme se shodli, že možnost pořádání EAPM konference v České republice v roce 2029 zůstává otevřená. Každopádně rozhodování o této věci už je na budoucím výboru naší odborné společnosti.

Zpět k *overturismu*, jak jsme slíbili. Zájem vidět na vlastní oči *tutte bellezze di Firenze* v době pozdní globalizace přináší nepříjemné zážitky nejen návštěvníkům z celého světa, ale především místním. Jeden ze spoluautorů textu (DS) navštívil krátce Florencii před více než 20 lety. Některé rozdíly mezi tehdejší dobou a současnou tváří města nešlo přehlédnout. Množství turistů zejména v centru města a v blízkosti hlavních památek je v některých hodinách neúnosné. Proudy skupin návštěvníků z celého světa na některých místech mnohdy znemožňují volný průchod a narušují stav úžasu nad nejrůznějšími krásami na každém rohu města. Proměnu dobře ilustruje hlavní tržiště města, *Il Mercato Centrale*, které se nachází přibližně v půlce pomyslné přímky mezi hlavním nádražím a katedrálou *Santa Maria del Fiore*. Budova tržiště má půdorys obdélníkového tvaru. Její interiér je koncipován jako tradiční trojlodní bazilika s vysokou centrální lodí a dvěma

postranními křídly. Před více jak dvaceti lety trh využívali především místní, kteří sem chodili nakupovat lokální potraviny, čerstvé ryby a toskánské lahůdky. To vše pochopitelně přitahovalo turisty, ale těch v minulosti cestovalo do těchto končin o poznání méně.

Tehdejší podoba tržiště nijak zásadně nenarušovala křehkou rovnováhu mezi místními a těmi odjinud. Při modernizaci, která byla dokončena v roce 2014, došlo k rekonstrukci dříve nevyužívaného prvního patra. V něm se dnes nachází moderní kulinářské centrum plné restaurací, kaváren a stánků s jídlem nejrůznější provenience. Bez přehánění lze říct, že takřka každý turista, který dnes Florencii navštíví, sem vyrazí minimálně jednou za svůj pobyt ochutnat něco z toskánské či jiné kuchyně. Přitom nejde o úplně levnou záležitost. Ale v porovnání s vyhledávanými restauracemi v centru města, u nichž stojí večer před otevřením fronty, jde o jednoznačný *budget dining*. Výsledkem je bohužel po většinu dne přetlačovaná v davu, jenž proudí hladově sem a tam v nedýchatelném a v turistické sezoně patřičně vyhřátém prostoru.

Nelze se divit, že Florencie spolu s Benátkami, Barcelonou a Malagou patří k těm městům, v nichž místní stále častěji dávají najevo svou nevoli s přívaly turistů a trendy, které je umožňují. Přesto přese všechno Florencie, výstavní skříň historie, kultury a kulinářského umění, stojí rozhodně za návštěvu i bez účasti na jakékoli odborné akci, ideálně s poznáváním ostatních malebných míst Toskánska. V případě kombinace s bohatým programem psychosomatické konference jde o nezapomenutelný, bio-psycho-sociální zážitek. Již teď jsou mnozí kolegové a kolegyně zvědaví, zdali se nastavené laťce stoupající kvality posledních EAPM konferencí a atraktivity destinací přiblíží i ta příští. Termín i místo už je dané, bude se konat 9–12.6. 2027 v Paříži. Motto zní slibně: Naslouchání tělům, vyslechnutí člověka (*Listening to Bodies, Hearing the Person*). Nejen frankofilové v komunitě psychosomatické medicíny se určitě mají na co těšit. Zbývá jen doufat, že česká případně československá účast překročí dosavadní rekord.

Autoři textu děkují všem odborným organizacím a institucím za finanční podporu jejich účasti na EAPM konferenci.

Do redakce přišlo 30.8.2026
Zařazeno k tisku ihned
Konflikt zájmů není znám